

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

389.2

Szerző: Nagy Dezső

Cím: A községi jövedelemadó rejtelméből

Forrás: Magyarország

3m

1924. 11. 30.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Hely

Idő

"1924"

Személy

A községi jövedelemadó rejtelméből

— A Magyarország tudósítójától —

Csendben, feltűnés nélkül, a főváros polgárságának ugyyszólván teljes közönye mellett született meg az u. n. önálló községi jövedelemadó. A tanácsi előterjesztés, helyesebben most már tanácsi határozat szövegezése ugyan az adónak már mostani létrejöttét tagadja. Beismerem, homályos szavak ezek, de mindjárt világosak lesznek, mihelyt ennek az egész új adónak rejtelmébe beleviláglunk.

Az 1924. évi IV. t. c. (szanalási törvény) B. V. fejezetének 3. bekezdése feljogosítja a rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokat, hogy a területükről származó jövedelmek után a jövedelemadóról szóló törvény alapelveinek megfelelően külön községi adót vehessenek ki. Kiköti azonban, hogy a városoknak ilyen intézkedéséhez a belügyminiszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megadott hozzájárulása szükséges. A fővárosnak a fővárosi törvény, de meg az autonómia alapelvei értelmében is adók behozatalára és kivételére egyedül jogosított szerve: a polgárok összessége által választott törvényhatósági bizottság (közgyűlés) 1923. dec. 31-én felosztott és ennek helyébe új közgyűlés még nem állt össze. A törvényhatósági bizottság ujjaalakításáról szóló 1920. évi IX. t. c. 23. §-a a következőket mondja: »az új választás megtartásáig a törvényhatósági bizottság hatáskörébe tartozó halaszthatatlan ügyekben a főpolgármester (kormánybiztos) előktele alatt a tanács határoz; azonban a tanácsot nem illeti meg új adók kivételének joga».

A »Fővárosi Közlöny« 37. számában

olvashatjuk a törvényhatósági bizottság hatáskörében 1924. nov. 19-án tartott tanácsülés tárgysorozatát. Ennek 2. pontja: tanácsi előterjesztés az önálló községi jövedelemadó tárgyában. Az előterjesztés hivatkozik a szanalási törvény fentidézett felhatalmazására és azt ugy magyarázza, hogy »amennyiben ily adó kivételének szüksége előállna, »ezirányban a város közönségének a belügyminiszterhez előterjesztést kell tennie«. Miután pedig a kormány az alkalmazottak illetményeire adott előlegeket becsinította és így havi 28–30 milliárd korona többletszükséglet állott elő, az előterjesztés kéri a tanácsot, »szükszörülje ki a m. kir. belügyminiszter urnát, hogy a főváros községi jövedelemadót szedhessen».

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy amikor az előterjesztés — most már határozat — a szanalási törvényre hivatkozik, helytelen következtetést von le, mert ez a törvény nem a belügyminiszterhez teendő előterjesztést engedélyezi, hanem egyenesen feljogosítást tartalmaz az adó kivételére. Az igaz, hogy semmiféle jogszabály nem tiltja el a tanácsot attól, hogy a belügyminiszterrel új adó szedésének engedélyezését kérelmezze. De ezt a kérelmet előterjeszthette volna a szanalási törvényben foglalt felhatalmazás és arra való hivatkozás nélkül is. Aminthogy senki és semmi sem tilthat el senkit, hogy bárkitől bármit is kérelmezzen. Az már azután más kérdés, hogy az, akihöz a kérelem intézve van, teljesíti-e valóban a kérelmet, illetve, hogy módjában is van-e a kérelem teljesítése? Nem hinnék ugyanis, hogy esalódnának abban a feltevésben, hogy egész Corpus Jurisunkban nem lehet találni olyan jogszabályt, mely lehetővé tenné a belügyminiszternek, hogy a városi tanácsnak, tehát a város végrehajtó szervének egyszerű kérelmére megengedhesse új adó behozatalát, vagyis

gyakorolja a törvényhatósági bizottságnak fenntartott, az önkormányzathól folyó legszajátabb jogát. Más szóval: a tanács a felelősséget nem méri vállalni, hanem áttolja azt a belügyminiszterre, de nem mondja meg egyúttal, hogy milyen alapon vállalhatná a miniszter a felelősséget. Ez természetes is, mert ha beismeri, hogy ő erre az intézkedésre feljogosítva nincsen, ugyan hogyan tudja megmondani, hogy miért volna arra jogosított a miniszter? Bizonyára még kevésbé, mint a tanács.

Igy is megfeledezett — ugy látszik — a tanács egy fontos körülményről. A szanalási törvény szerint ugyanis a városoknak ily intézkedéséhez a belügyminiszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megadott hozzájárulása szükséges. A pénzügyminiszterrel pedig az előterjesztésben szó sincs.

Van a jövedelemadóról szóló 1920. évi XXIII. t. c.-nek egy fontos rendelkezése, mely szerint a jövedelemadó után semmiféle pótdadót kivetni nem szabad. Ez a községi jövedelemadó pedig — ha az önálló adó mezébe van is öltöztetve — lényegében nem egyéb, mint az állami jövedelemadó községi pótdadója. Az adóalap ugyanis ugyanaz itt, mint az állami jövedelemadónál, azzal a korlátozással, hogy az ottani adóalapnak csupán a város területéről származó része jöhet számításba. Ha a községi jövedelemadó tételeit ebből a szempontból vizsgáljuk, arra a megdöbbentő eredményre jutunk, hogy ez az adó éppen a kisebb jövedelmeknél 160%-os pótdadót jelent, az adóteher pedig az adóalap növekedésével aránylagosan kisebbedik. Az adókules ugyanis 3000 K-ig ugyanaz, mint az állami jövedelemadónál, ezután fokozatosan kisebb lesz annál, ugy hogy a 100.000 K-nál 10% az állami 20%-ával szemben. 100.000 K-nál tehát a községi adó már csak 50%-a az állami adónak, 200.000 koronánál pedig csupán 25%-a.

Az adó azonban még ennél is nagyobb lehet, ha az állami jövedelemadó alapja közötti olyan jövedelmek is szerepelnek, amelyek nem Budapest területéről származnak. Ennek megmagyarázására szolgáljon a következő példa:

Tegyük fel, hogy az állami jövedelemadó alapja 3000 K, de ebből 2000 K vidéki földbirtokból származó jövedelem. Így csak 1000 K jövedelem után jár a budapesti községi jövedelemadó.

Ebben az esetben nem az 1000 K után járó 13 K községi jövedelemadó jár, hanem a 3000 K után járó 70 K községi adó aránylagos része:

$$\frac{3000 : 1000 = 70 : X}{X = \frac{1000 \times 70}{3000} = 23 \text{ K } 33 \text{ f}}$$

tehát 23 K 33 f irandó elő.

A szanalási törvény kifejezetten előírja, hogy a belügyminiszter és pénzügyminiszter hozzájárulása csak abban az esetben adható meg, ha a külön adó nem eredményezi az adózók túlterhelését.

A fentebb már elmondottakra és erre figyelemmel kíváncsian várjuk a miniszter döntését.

Nagy Dezső dr.